

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 27. srpnja 2021.
(OR. en)

11072/21

ECOFIN 777
RELEX 697
FIN 645

POP RATNA BILJEŠKA

Od: Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine
DEPREZ

Datum primitka: 26. srpnja 2021.

Za: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, glavni tajnik Vijeća Europske unije

---

Br. dok. Kom.: COM(2021) 416 final

Predmet: IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU O
VANJSKOJ AKTIVNOSTI EIB-a S PRORAČUNSKIM JAMSTVOM EU-a
2019.

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2021) 416 final.

Priloženo: COM(2021) 416 final

Bruxelles, 26.7.2021.
COM(2021) 416 final

**IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU
O VANJSKOJ AKTIVNOSTI EIB-a S PRORAČUNSKIM JAMSTVOM EU-a 2019.**

1. UVOD

Mandat za vanjsko kreditiranje (ELM) dodijeljen Europskoj investicijskoj banci (EIB) važan je instrument s pomoću kojeg Europska unija (EU) pruža potporu ulaganjima u partnerskim zemljama. Temelji se na jamstvu iz proračunskih sredstava EU-a koje EIB-u omogućuje povećanje njegova kreditiranja izvan EU-a u svrhu potpore politikama EU-a. Jamstvom EU-a obuhvaćeni su definirani slučajevi u kojima zajmoprincipi ne mogu otplatiti iznose financiranja koje duguju EIB-u. Stoga se jamstvom EU-a povećava sposobnost EIB-a da snosi rizik.

Pravna je osnova za mandat EIB-a za vanjsko kreditiranje Odluka br. 466/2014/EU („Odluka o mandatu za vanjsko kreditiranje”)¹, koja je zadnji put izmijenjena 2018.² U slučaju da EIB aktivira jamstvo EU-a, plaćanja se vrše iz Jamstvenog fonda za vanjska djelovanja.³

Mandatom za vanjsko kreditiranje podupiru se aktivnosti EIB-a u pretpristupnim zemljama, istočnim i južnim susjednim i partnerskim zemljama, Aziji, Latinskoj Americi i Južnoj Africi, pri čemu uvjete za kreditiranje trenutačno ispunjavaju ukupno 64 zemlje. U tekućem razdoblju mandata za vanjsko kreditiranje (2014.–2020.) iz proračuna EU-a daje se jamstvo za operacije financiranja EIB-a u iznosu do 32,3 milijarde EUR kojim se pokriva prvih 65 % iznosa gubitaka koji se mogu pojaviti u portfelju obuhvaćenom jamstvom. Odlukom o mandatu za vanjsko kreditiranje utvrđuju se gornje granice iznosa jamstva za različite zemljopisne regije i podregije.

Ovo godišnje izvješće sadržava opći pregled aktivnosti EIB-a u okviru jamstva EU-a za 2019.⁴ Sadržava i sažetak operacija koje je EIB proveo bez jamstva EU-a (tj. na „vlastiti rizik”) kako bi se dobila sveobuhvatna slika aktivnosti EIB-a u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje.⁵ Osim toga, Komisija je 2019. objavila sveobuhvatnu evaluaciju EIB-ove provedbe mandata za vanjsko kreditiranje u razdoblju od sredine 2014. do kraja 2018.⁶

2. KLJUČNI REZULTATI

EIB je 2019. odobrio operacije financiranja u vrijednosti od ukupno 6,3 milijarde EUR u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje. Od tog se iznosa više od 4,9 milijardi EUR odnosi na operacije EIB-a koje su obuhvaćene mandatom za vanjsko kreditiranje (tj.

---

¹ Odluka br. 466/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. kojom se dodjeljuje jamstvo EU-a Europskoj investicijskoj banci protiv gubitaka u okviru financijskih operacija kojima se podržavaju ulagački projekti izvan Unije, SL L 135, 8.5.2014., str. 1.

² Odluka o izmjeni (EU) 2018/412 od 14. ožujka 2018., SL L 76, 19.3.2018., str. 30.

³ Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 480/2009 od 25. svibnja 2009. o osnivanju Jamstvenog fonda za vanjska djelovanja (Kodificirana verzija), SL L 145, 10.6.2009., str. 10., kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EU) 2018/409 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2018.

⁴ Izvješće je sastavljeno u skladu sa zahtjevima utvrđenima člankom 11. Odluke o mandatu za vanjsko kreditiranje.

⁵ EIB trenutačno ima četiri instrumenta na vlastiti rizik u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje, a to su Instrument za pretpristupnu pomoć (PAF), Instrument za financiranje u susjedstvu (NFF), Instrument za klimatsku politiku i okoliš (CAEF) i Instrument za strateške projekte (SPF). Uz regije obuhvaćene mandatom za vanjsko kreditiranje, posljednjim dvama instrumentima obuhvaćene su i afričke, karipske i pacifičke zemlje te prekomorske zemlje i područja država članica EU-a.

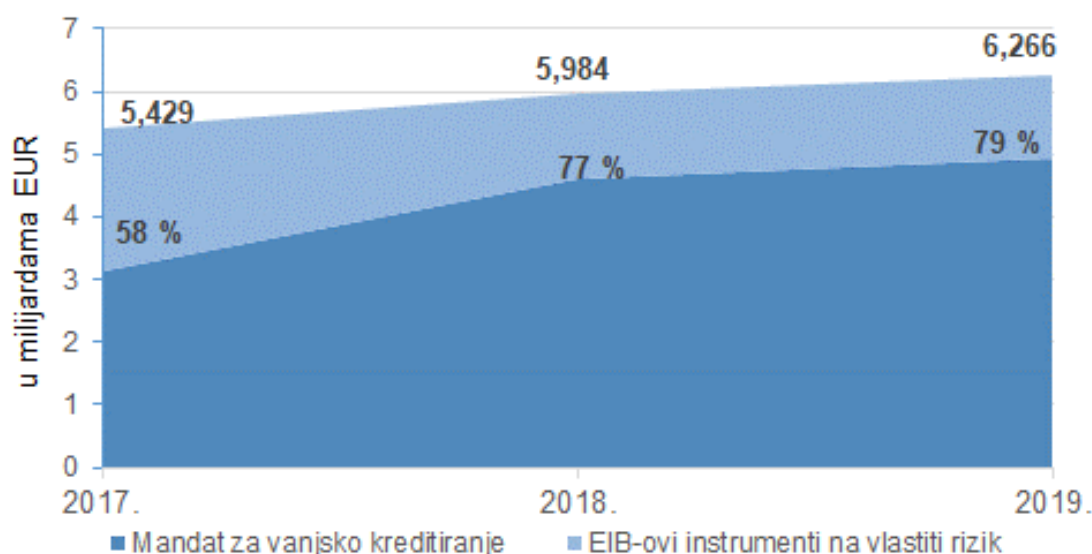
⁶ SWD(2019) 333 final i povezani dokumenti, dostupni na adresi https://ec.europa.eu/info/commission-staff-evaluation-european-investment-banks-external-lending-mandate-2014-18_en.

jamstvom EU-a) i uključuju 56 ugovora o financiranju. Preostale operacije financiraju se iz EIB-ovih instrumenata na vlastiti rizik.

U usporedbi s 2018., kad su u okviru mandata za vanjsko kreditiranje odobrene operacije u iznosu od 4,6 milijardi EUR, odobrenja za 2019. bila su otprilike 7 % viša. S druge strane, iznos EIB-ovih operacija na vlastiti rizik u zemljama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje smanjio se za gotovo 2 % na 1,36 milijardi EUR u 2019.

Na grafikonu 1 prikazan je razvoj kreditiranja u okviru mandata za vanjsko kreditiranje i EIB-ovih instrumenata na vlastiti rizik u razdoblju od 2017. do 2019. (odobreni iznosi, bez poništenih operacija). Tijekom tog razdoblja prosječno 72 % financiranja EIB-a u tim regijama ostvarilo je korist od jamstva EU-a⁷.

Grafikon 1: Godišnji razvoj iznosa kreditiranja EIB-a u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje

U skladu s Odlukom o mandatu za vanjsko kreditiranje priroda jamstva EU-a razlikuje se ovisno o EIB-ovoj operaciji financiranja o kojoj je riječ:

- *sveobuhvatno jamstvo*, kojim se pokriva kreditni rizik, daje se za operacije financiranja s partnerima iz javnog sektora (obično za razvoj infrastrukture) te za zajmove EIB-a bankama ili poduzećima koji ostvaruju korist od državnog jamstva⁸. Ukupan iznos operacija financiranja odobrenih 2019. u okviru mandata za vanjsko kreditiranje koje su bile obuhvaćene sveobuhvatnim jamstvom bio je 4,3 milijarde EUR ili gotovo 87 %.

⁷ Razlike u iznosima koji su objavljeni u prethodnim izvješćima posljedica su raskidanja ugovora.

⁸ Sveobuhvatnim jamstvom EU-a omogućuje se EIB-u da se odrekne premije na rizik koju bi inače morao uključiti u svoju kamatnu stopu. Kao posljedica toga, partnerske zemlje ili njihove institucije/poduzeća mogu pozajmljivati novac od EIB-a uz znatno niži trošak. Za detaljnu analizu vidjeti SWD(2019) 333, na koji se upućuje u bilješci 6., str. 10.–11., 21. i 33.–37.

- *jamstvo političkog rizika*, čiji je opseg ograničeniji, daje se za ostale operacije privatnog sektora⁹. Njime su 2019. bile pokrivenne operacije financiranja do iznosa od 617 milijuna EUR.

Kumulativni iznos isplata u okviru mandata za vanjsko kreditiranje u razdoblju 2014.–2020. iznosio je 36 % neto odobrenih iznosa na kraju 2019. (8,0 milijardi EUR), što je povećanje u odnosu na 33 % iz 2018. Isplate financiranja EIB-a odvijaju se postupno i tijekom više godina, osobito u slučaju infrastrukturnih projekata¹⁰.

3. OPERACIJE FINANCIRANJA

3.1. PREGLED NOVIH EIB-ovih OPERACIJA FINANCIRANJA PO CILJU

Svaka operacija u okviru mandata za vanjsko kreditiranje pridonosi jednom od dvaju „vertikalnih” ciljeva: (a) razvoju lokalnog privatnog sektora ili (b) razvoju socijalne i gospodarske infrastrukture. Usto, te iste operacije mogu (djelomično ili u potpunosti) pridonositi „horizontalnim” ciljevima klimatske politike, regionalne integracije i dugoročne gospodarske otpornosti izbjeglica, migranata, zajednica domaćina i tranzitnih zajednica te zajednica podrijetla¹¹.

Kako je prethodno navedeno, ukupan iznos ulaganja EIB-a koja su odobrena u okviru mandata za vanjsko kreditiranje u 2019. iznosio je 4,9 milijardi EUR. Iznosom od 67 % pridonijet će se razvoju socijalne i gospodarske infrastrukture. Očekuje se da će se s preostalim iznosom od 33 % poduprijeti razvoj lokalnog privatnog sektora, prvenstveno tako što će se poboljšati pristup financiranju za mala i srednja poduzeća (MSP-ovi).

Od ukupnog iznosa za operacije odobrene 2019. u okviru mandata za vanjsko kreditiranje 31 % namijenjeno je za podupiranje cilja klimatske politike, 21 % za regionalnu integraciju, a 17 % za postizanje dugoročne gospodarske otpornosti (vidjeti grafikon 2).

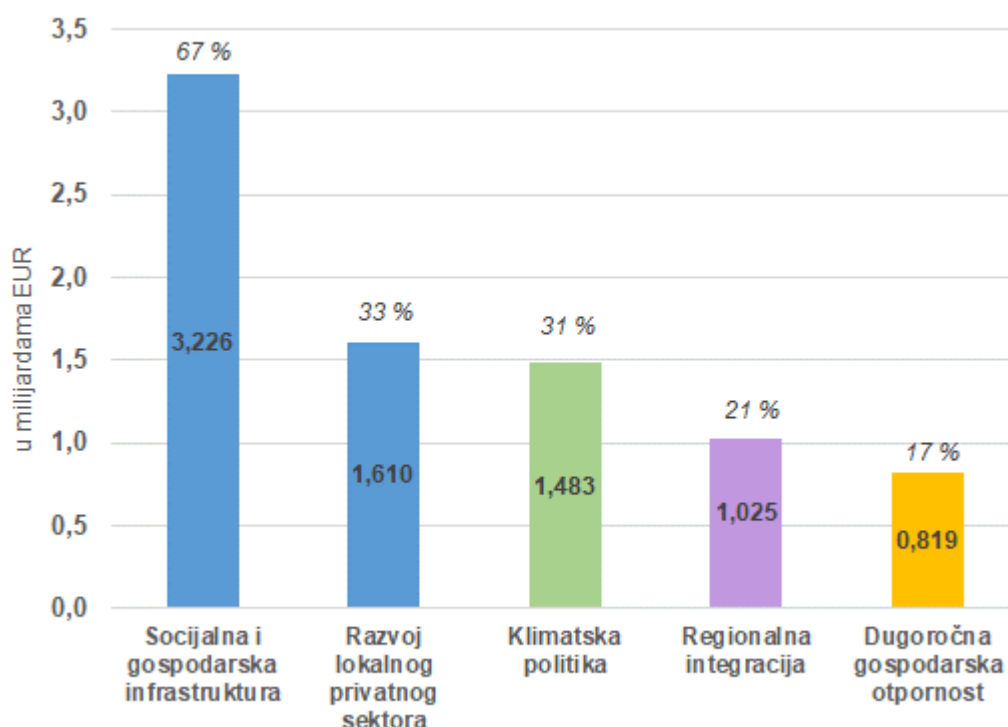
---

⁹ Jamstvom političkog rizika pokrivaju se slučajevi neplaćanja zbog neprenošenja valute, izvlaštenja, rata ili građanskih nemira ili uskraćivanja sudske zaštite nakon povrede ugovora. Ono ne dovodi do smanjenja EIB-ove premije na rizik.

¹⁰ Za detaljniju analizu o isplatama vidjeti nedavnu evaluaciju koju su provele službe Komisije, SWD(2019) 333, str. 28.–30.

¹¹ Članak 3. Odluke o mandatu za vanjsko kreditiranje.

Grafikon 2: Doprinos ciljevima mandata za vanjsko kreditiranje u 2019. (u milijardama EUR)

Napomena: Jedan projekt može pridonositi višestrukim ciljevima mandata. Ciljevi koji se odnose na klimatsku politiku, regionalnu integraciju i dugoročnu gospodarsku otpornost međusektorski su (horizontalni) ciljevi koji se primjenjuju na sve projekte, pa se stoga preklapaju s preostalim dvama ciljevima. Iznosi odobrenja za razvoj lokalnog privatnog sektora te gospodarsku i socijalnu infrastrukturu zajedno daju ukupan iznos odobrenja za tu godinu.

Razvoj lokalnog privatnog sektora, osobito potpora MSP-ovima

EIB je 2019. u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje potpisao 1,8 milijardi EUR operacija kojima se podupire razvoj lokalnog privatnog sektora, od čega je 1,6 milijardi EUR odobreno u okviru mandata za vanjsko kreditiranje. Glavni instrument za kreditiranje bile su kreditne linije za daljnje pozajmljivanje MSP-ovima i poduzećima srednje tržišne kapitalizacije te su potpisani ugovori u iznosu od 1,51 milijarde EUR za devet kreditnih linija za lokalne financijske posrednike kako bi im se omogućilo da još bolje zadovolje financijske potrebe tog tržišnog segmenta. Potporu je 2019. primilo i pet novih projekata mikrofinanciranja¹² te su odobrena četiri izravna zajma poduzećima.

Financiranje vlasničkim kapitalom uključuje manje iznose i po prirodi je rizičnije. Godine 2019. odobrena su 94 milijuna EUR za osam novih fondova privatnog kapitala. Dva su fonda usmjerena na podupiranje poduzeća s visokim potencijalom rasta i razvoj lokalnog privatnog sektora u južnom susjedstvu, a preostalih je šest fondova međuregionalno i usmjereno na energiju iz obnovljivih izvora i druga zelena ulaganja.

Razvoj socijalne i gospodarske infrastrukture

¹² U Libanonu, Tunisu, na Zapadnoj obali i u Gazi, Gruziji i Kazahstanu.

Odobrenja EIB-a za operacije financiranja kojima se podupire razvoj socijalne i gospodarske infrastrukture u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje 2019. su iznosila 4,4 milijardi EUR, od čega je 3,2 milijarde EUR obuhvaćeno jamstvom EU-a. Glavni sektori na koje se to odnosi bili su energetske i prometni sektor te sektor vode/kanalizacije. Ove godine ponovno su najzastupljeniji bili projekti u području prometa s 12 projekata koji su činili nešto više od 50 % ukupnih odobrenja. Neki su projekti bili usmjereni na održivi promet (kao što su projekti gradske podzemne željeznice u Puneu i Bhopalu u Indiji te u Kairu u Egiptu), a drugi na povezanost i regionalnu integraciju u zemljama susjedstva i na zapadnom Balkanu.

Ostali veliki zastupljeni sektori bili su energetske i vodni sektor te sektor sanitarnih usluga i krutog otpada. Energetske projekti usmjereni su na poboljšanje održivosti u sektoru, a uglavnom u okviru manjih projekata u području energije iz obnovljivih izvora (tj. putem okvirnih zajmova i sudjelovanja u šest fondova). Kad je riječ o gospodarenju vodama i otpadom, prioritet je bio poboljšati upravljanje otpadnim vodama na zapadnom Balkanu i u južnom susjedstvu. Osim toga, financiran je i projekt za poboljšanje gospodarenja krutim otpadom u Moldovi.

Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba njima

Zajmovima u vrijednosti od 2,7 milijardi EUR odobrenima 2019. u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje podupire se ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama, a od toga je gotovo 1,5 milijardi EUR obuhvaćeno jamstvom EU-a¹³. Krajem 2019. kumulativni udio namijenjen klimatskoj politici u sadašnjem mandatu za vanjsko kreditiranje iznosio je više od 35 % neto odobrenja¹⁴, čime je premašen minimalni cilj od 25 % koji je utvrđen Odlukom o mandatu za vanjsko kreditiranje, a što je u skladu s ciljem da se do 2020. najmanje 35 % ukupnih operacija financiranja EIB-a ostvaruje u gospodarstvima u usponu i zemljama u razvoju izvan Unije.

Najveći doprinos cilju klimatske politike ostvaren je od ulaganja u područja prijevoza s nižim emisijama ugljika i obnovljivih izvora energije. Prilagodba klimatskim promjenama iznosila je 8 % EIB-ovih financiranja povezanih s klimom u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje. EIB je 2019. donio novu politiku kreditiranja u području energije. Zbog toga će EIB podupirati razvoj niskougljičnih, učinkovitih i pouzdanih energetske sustava kojima se poboljšava pristup modernoj i cjenovno pristupačnoj energiji izvan EU-a. Osim toga, u skladu s ciljevima održivog razvoja UN-a kojima se nastoji udvostručiti globalna stopa poboljšanja energetske učinkovitosti do 2030. EIB će izvan EU-a primjenjivati isto načelo kao i unutar njega. EIB se zalaže za uključivi i održivi rast te će stoga i dalje podupirati energetske projekte koji pridonose ostvarivanju ciljeva UN-ova Programa održivog razvoja do 2030.

Regionalna integracija

Ukupna odobrenja EIB-a za cilj regionalne integracije u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje 2019. iznosila su 1,1 milijardu EUR, od čega je 1 milijarda EUR

---

¹³ U mnogim se slučajevima cilju u području klimatskih promjena doprinosi samo jednim dijelom projekta, pa se stoga samo dio ukupnog kreditiranja za taj projekt prijavljuje kao doprinos tom cilju.

¹⁴ Odgovarajuća brojka za 2019. iznosila je 31 %.

obuhvaćena jamstvom EU-a. Aktivnosti u istočnom susjedstvu nastavile su se velikim projektima za osiguranje cestovne povezanosti u Ukrajini i Gruziji, dok su drugi projekti gradnje cesta u Srbiji i Maroku pridonijeli i regionalnoj integraciji. Na zapadnom je Balkanu u okviru programa obrazovanja u Crnoj Gori pružena potpora regionalnoj integraciji tako što su poduzete mjere za rješavanje problema nedostatnog ulaganja i loše raspodjele sredstava u obrazovnom sektoru te za poboljšanje kvalitete obrazovanja u udaljenim područjima i usklađivanje standarda, što je pridonijelo regionalnom gospodarskom rastu i socijalnoj koheziji. Osim toga, očekuje se da će u okviru Partnerstva za lokalni razvoj u Srbiji povećati kvaliteta komunalne infrastrukture i usluga u nekima od najsiromašnijih područja zemlje te poduprijeti usklađivanje sa standardima EU-a i tako pomoći zemlji da ispuni kriterije za pridruživanje EU-u.

Inicijativa za izgradnju gospodarske otpornosti

U suradnji s Europskom komisijom kao odgovor na zahtjev Europskog vijeća da se pokrene posebna inicijativa za brzu mobilizaciju dodatnih sredstava za podupiranje rasta, ključne infrastrukture i socijalne kohezije na Sredozemlju i zapadnom Balkanu, 2016. pokrenuta je Inicijativa za izgradnju otpornosti kao doprinos odgovoru Europe na probleme povezane s migracijama i izbjeglicama¹⁵. Inicijativa za izgradnju otpornosti dio je odgovora Europe na migracijsku i izbjegličku krizu, pri čemu je u prvom planu otklanjanje dugoročnih uzroka migracija i ublažavanje dugoročnih učinaka šokova i kriza. Stoga je ključni prioritet osigurati učinkovitu koordinaciju i komplementarnost te inicijative s drugim inicijativama EU-a. U kontekstu preispitivanja mandata za vanjsko kreditiranje na sredini programskog razdoblja, koje je dovršeno 2018., u Odluku o mandatu za vanjsko kreditiranje uveden je dodatni cilj dugoročne gospodarske otpornosti. Osim toga, iznos od 1,4 milijarde EUR namijenjen je ulaganjima javnog sektora kojima se doprinosi cilju otpornosti te je uspostavljen posebni „privatni mandat Inicijative za jačanje otpornosti” u vrijednosti od 2,3 milijarde EUR da bi se zajamčila ulaganja privatnog sektora kojima se podupire dugoročna gospodarska otpornost. Privatni mandat Inicijative za jačanje otpornosti EIB-u osigurava sveobuhvatno jamstvo koje mu omogućuje da financira operacije koje uključuju veći rizik¹⁶.

Do kraja 2019. EIB je odobrio ukupan iznos od 5,6 milijardi EUR za operacije koje su usmjerene na ciljeve Inicijative za jačanje otpornosti, a za 819 milijuna EUR od tog iznosa 2019. su potpisani i ugovori. Približno polovina tog iznosa obuhvaća kreditne linije (uglavnom za kreditiranje MSP-ova), oko 15 % odnosi se na ulaganja u području vode ili kanalizacije, a oko 11 % na ulaganja u području prometa. Više od dvije trećine odobrenih sredstava usmjereno je na privatni sektor, čime se osigurava veća gospodarska otpornost, osobito za MSP-ove. Većina preostalih odobrenih financijskih sredstava namijenjena je infrastrukturi za pružanje osnovnih usluga kao što su pristup čistoj vodi i sanitarnim uslugama, gospodarenje otpadom i električna energija, obrazovanje i zdravstvena skrb, lokalni prijevoz i komunalne usluge za izbjeglice i zajednice domaćine.

3.2. PREGLED FINANCIRANJA EIB-a PO REGIJAMA I SEKTORIMA

---

¹⁵ <https://www.eib.org/en/projects/initiatives/resilience-initiative/index.htm>

¹⁶ EIB plaća EU-u za proračunsko jamstvo u okviru privatnog mandata Inicijative za jačanje otpornosti tako što mu prosljeđuje prihode od tih operacija koji su povezani s rizicima.

U tablici 1 prikazan je pregled iznosa financiranja sredstvima EIB-a u 2019. u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje, uključujući one s jamstvom EU-a i one koji se financiraju na temelju instrumenata na vlastiti rizik.

Tablica 1: EIB-ove operacije financiranja odobrene 2019. u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje (umanjene za poništene iznose)

Regija (u milijunima EUR)	Operacije s jamstvom EU-a			EIB-ovi instrumenti na vlastiti rizik /sredstva trećih strana	Ukupno
	Zajedničko jamstvo	Jamstvo političkog rizika	Ukupno za mandat za vanjsko krediti- ranje		
Pretpristupne zemlje	390	50	440	60	500
Južno susjedstvo	2 203	25	2 228	75	2 303
Istočna Europa, južni Kavkaz i Rusija	1096	180	1276	19	1295
Azija (osim središnje Azije)	205		205	1007	1212
Središnja Azija	30	12	42	15	57
Latinska Amerika	380	250	630	187	817
Južna Afrika		100	100		100
Ukupno	4 304	617	4 922	1 364	6 285

Od ukupno 7,7 milijardi EUR odobrenih 2019. za operacije izvan EU-a (uključujući zemlje AKP-a, prekomorske zemlje i područja te države EFTA-e), 6,3 milijarde EUR odnosi se na regije obuhvaćene mandatom za vanjsko kreditiranje. Približno 4,1 milijarda EUR odobrena je u pretpristupnim i susjednim i partnerskim zemljama (južnim i istočnim). U Aziji, središnjoj Aziji, Latinskoj Americi i Južnoj Africi odobrene su 2,2 milijarde EUR.

U usporedbi s 2018., ukupni iznos financiranja EIB-a u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje 2019. se povećao se za 4,7 %, uglavnom zbog povećanja aktivnosti u regiji istočna Europa, južni Kavkaz i Rusija i regiji Sredozemlje.

Tablica 2: Neto odobrenja godišnje i kumulativna neto odobrenja u usporedbi s gornjim granicama iznosa jamstva u okviru mandata za vanjsko kreditiranje u razdoblju 2014.–2020. (Odluka 466/2014/EU kako je izmijenjena Odlukom (EU) 2018/412)

Neto odobrenje, u milijunima EUR	2014. (2. pol.)	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	Ukupno 2. polovica 2014.–2019.	Stopa iskorištenosti
Pretpristupne zemlje	200	906	566	170	1 142	241	3 224	44 %
Južno susjedstvo	369	726	1 299	1 168	1 367	1 609	6 537	64 %
Istočna Europa, južni Kavkaz i Rusija	975	1 401	1 472	657	632	1 276	6 413	96 %
Azija (osim središnje Azije)	45	433	45	118	205	205	1 051	90 %
Središnja Azija	70	70	20	22		42	224	100 %
Latinska Amerika	219	468	319	362	347	630	2 346	87 %
Južna Afrika		150		50	70	100	370	80 %
Javni mandat Inicijative za izgradnju otpornosti					522	679	1 201	86 %
Privatni mandat Inicijative za izgradnju otpornosti*				612	325	140	1 076	47 %
Ukupno	1 878	4 154	3 720	3 159	4 610	4 922	22 442	69 %

Privatni mandat Inicijative za jačanje otpornosti obuhvaća zapadni Balkan i Sredozemlje.

Kumulativna odobrenja u okviru mandata za vanjsko kreditiranje za razdoblje 2014.–2019., umanjena za poništene iznose, na kraju 2019. dosegla su iznos od približno 22,4 milijarde EUR. Kumulativna stopa iskorištenosti mandata za vanjsko kreditiranje u smislu neto odobrenja iznosila je 69 % ukupne gornje granice iznosa jamstva.

Najniža stopa iskorištenosti jamstva EU-a zabilježena je u regiji pretpristupnih zemalja. To se uglavnom objašnjava smanjenjem operacija EIB-a u Turskoj s obzirom na politička i gospodarska kretanja od 2016. Stopa iskorištenosti niža od prosjeka zabilježena je i u južnom susjedstvu, u kojem EIB i dalje ukupno operativno okruženje ocjenjuje kao zahtjevno, djelomično zbog političke nestabilnosti, sve većeg javnog duga i smanjenja fiskalnog prostora u nekim zemljama. Kao otežavajući čimbenik EIB ističe i nedostatne kapacitete i sposobnost nositelja projekta.

Najviše stope iskorištavanja, u smislu odobrenja, zabilježene su u središnjoj Aziji i istočnom susjedstvu.

Tablica 3: Sektorska raspodjela operacija financiranja EIB-a odobrenih 2019. u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje u okviru jamstva EU-a

Sektor/regija (u milijunima EUR)	Pretpristupne zemlje	Južno susjedstvo	Istočna Europa, južni Kavkaz i Rusija	Azija	Središnja Azija	Latinska Amerika	Južna Afrika	Ukupno	Udio u ukupnom iznosu
Promet	100	576	814	152				1 642	33 %
Kreditne linije	50	1000	196		12	135	100	1 493	30 %
Voda, kanalizacija	194	382	66	54		145		841	17 %
Energetika		217	84		30	350		681	14 %
Industrija	50	22	38					110	02 %
Poljoprivreda, ribarstvo, šumarstvo		25	26					51	01 %
Urbani razvoj	17	6	27					50	01 %
Kruti otpad			25					25	01 %
Obrazovanje	18							18	0 %
Složena infrastruktura	11							11	0 %
Ukupno	440	2 228	1 276	205	42	630	100	4 922	100 %

Ako se zasebno promatra privatni mandat Inicijative za jačanje otpornosti, stopa iskorištenosti sredstava EIB-a (na temelju neto odobrenja) do kraja 2019. dosegla je 47 %.

Kad je riječ o sektorskoj raspodjeli operacija u okviru mandata za vanjsko kreditiranje 2019., najzastupljeniji je prometni sektor, na koji se odnosi 33 % ukupnih odobrenja. Većina operacija u okviru mandata za vanjsko kreditiranje sastoji se od ulaganja u infrastrukturu, i to uglavnom u sektore prometa, energetike i vode/kanalizacije.

3.3. UČINAK I DODANA VRIJEDNOST FINANCIRANJA EIB-a

U evaluaciji od 13. rujna 2019.¹⁷ Komisija je provela sveobuhvatnu analizu učinka i dodane vrijednosti EIB-ove provedbe mandata za vanjsko kreditiranje. U daljnjim odlomcima uzima se u obzir EIB-ova evaluacija učinka vlastitih operacija koja je provedena njegovim alatom za mjerenje rezultata.

EIB očekivane rezultate i učinak svojih operacija financiranja prati s pomoću „okvira za mjerenje rezultata” (ReM), koji je uveden 2012. U fazi procjene utvrđuju se pokazatelji rezultata s polaznim i ciljanim vrijednostima s pomoću kojih se prognoziraju očekivani gospodarski, socijalni i ekološki ishodi. Postizanje tih mjerila učinka prati se tijekom cijelog trajanja projekta, a izvješće o tome podnosi se na kraju nekoliko ključnih etapa: po završetku projekta i tri godine nakon završetka projekta („nakon završetka”) za izravna financiranja; na kraju razdoblja ulaganja i na kraju životnog vijeka za fondove privatnog kapitala; te, u slučaju kreditnih linija, na kraju razdoblja dodjele. Većina operacija EIB-a u okviru mandata za vanjsko kreditiranje služi za financiranje infrastrukturnih ulaganja, za čiju je provedbu obično potrebno više godina. Podaci o stvarnim rezultatima i učincima postignutima uz potporu proračunskog jamstva EU-a stoga obično postaju dostupni s velikim vremenskim odmakom.

U skladu s ReM-om, EIB projekte ocjenjuje na temelju triju „stupova”:

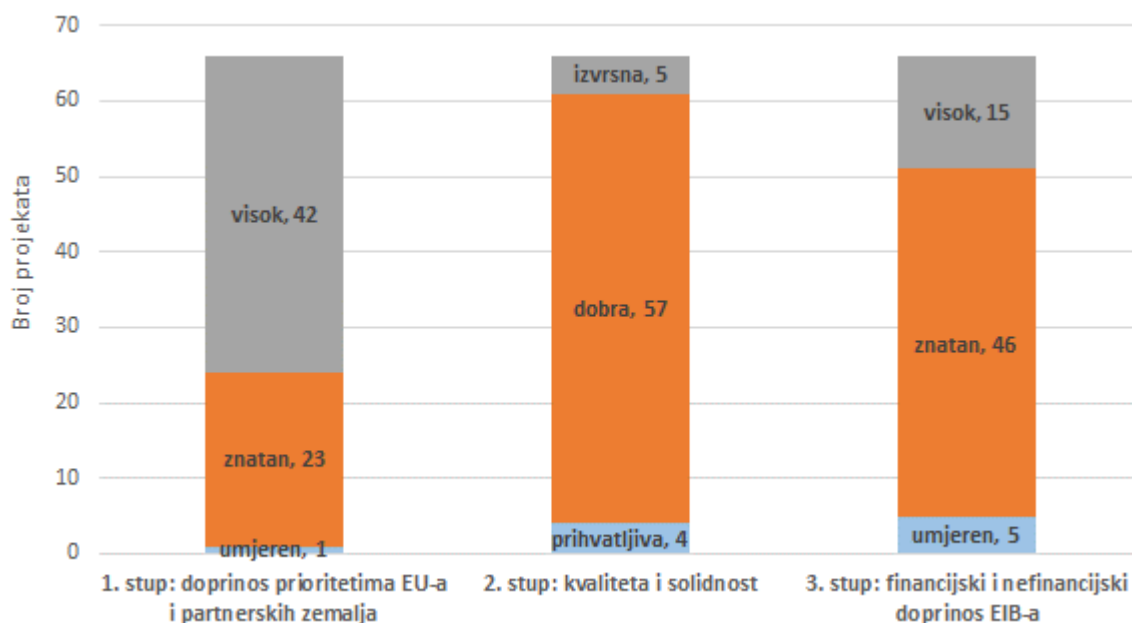
¹⁷ https://ec.europa.eu/info/commission-staff-evaluation-european-investment-banks-external-lending-mandate-2014-18_en.

- i. u 1. stupu ocjenjuju se očekivani doprinos EU-u i prioritetima partnerskih zemalja te prihvatljivost u skladu s ciljevima mandata EIB-a. To pomaže u razumijevanju logiku intervencija EIB-a s obzirom na očekivane *učinke* projekta;
- ii. u 2. stupu ocjenjuju se kvaliteta i solidnost operacije na temelju očekivanih *ostvarenja, ishoda i rezultata*;
- iii. u 3. stupu ocjenjuju se očekivani financijski i nefinancijski doprinos (dodana vrijednost) koje EIB donosi u projekt, a koji se ne bi mogli ostvariti s pomoću drugih opcija dostupnih na tržištu. To pomaže u ocjenjivanju logike intervencije na razini EIB-ova *doprinos*a projektu.

U okviru mandata za vanjsko kreditiranje i svojih instrumenata na vlastiti rizik EIB je 2019. potpisao prvi ugovor o financiranju za 66 projekata. EIB je 65 od tih 66 novih projekata ocijenio barem ocjenom „znatan” u okviru 1. stupa okvira ReM što znači da se smatra da su oni u skladu s ciljevima mandata za vanjsko kreditiranje i da se njima daje velik doprinos bilo nacionalnim razvojnim ciljevima bilo ciljevima EU-a te umjeren doprinos ciljevima onog drugog. EIB je 42 projekata ocijenio ocjenom „visok” zbog davanja visokog doprinosa i prioritetima EU-a i nacionalnim razvojnim ciljevima.

Ocjena u okviru 2. stupa temelji se na solidnosti projekta, financijskoj i gospodarskoj održivosti te ekološkoj i socijalnoj održivosti. Pet novih projekata koji su odobreni 2019. EIB je u okviru 2. stupa ocijenio ocjenom „izvrstan”, a 57 projekata ocjenom „dobar”, pri čemu je prosječna ekonomska stopa povrata iznosila od 10 % do 15 % u slučaju infrastrukturnih projekata. EIB je 4 projekta ocijenio ocjenom „prihvatljiv”, često zbog okruženja visokog rizika ili nedostataka nositelja projekta.

Grafikon 3: EIB-ove ocjene na temelju okvira ReM po stupovima za nove operacije odobrene 2019. u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje

U okviru 3. stupa EIB je svoj očekivani financijski i nefinancijski doprinos za 61 projekata ocijenio ocjenom „visok” ili „znatan”, ponajprije zbog trajanja razdoblja dospjeća financiranja, koje je premašivalo ono što je bilo dostupno na lokalnim tržištima.

Sazrijevanjem EIB-ova okvira za mjerenje rezultata postupno postaju dostupni i podaci o rezultatima koji su stvarno ostvareni u okviru nekih operacija za koje su očekivanja bila određena u okviru ReM-a kako je uveden 2012. EIB je 2019. izvijestio o postignutim rezultatima za 18 operacija financijskog sektora (kreditne linije), od kojih je 10 u Turskoj, tri su u Egiptu, dvije u Crnoj Gori i Srbiji te jedna u Tunisu. U okviru tih operacija partnerske banke odobrile su ukupno 5 531 zajam u iznosu od 2,3 milijarde EUR. Od toga su 5 202 zajma dodijeljena MSP-ovima, a 329 poduzećima srednje tržišne kapitalizacije. Prosječan rok dospijeca zajmova odobrenih krajnjim korisnicima (ponderiranih prema veličini zajma) bio je 4,4 godine. Poduzeća krajnji korisnici ukupno su zapošljavala su približno 266 000 ljudi, a prosječno poduzeće korisnik bilo je „malo” poduzeće s 48 zaposlenika.

3.4. AKTIVIRANJA JAMSTVA EU-a

U razdoblju od 2012. do 2019. EIB je aktivirao ukupno 476 milijuna EUR, a od toga se na 2019. odnosi nešto manje od 55 milijuna EUR. Preostala glavica za koju se potencijalno može aktivirati jamstvo krajem 2019. iznosila je 161 milijun EUR¹⁸. EIB je 2019. aktivirao nekoliko novih jamstava na temelju jamstva EU-a kao posljedicu dospelih nepodmirenih iznosa za sirijske državne zajmove. Nastojanja oko naplate dospelih nepodmirenih iznosa dosad nisu bila uspješna. EIB je pokrenuo daljnje postupke pred relevantnim sudovima da bi sačuvao pravo potraživanja na iznose koje duguje Sirija¹⁹.

EIB je u lipnju 2016. aktivirao jamstvo političkog rizika za zajam za zrakoplovnu luku *Aéroport Enfidha* u Tunisu. Rasprave koje su uslijedile između EIB-a i Komisije dovele su do dogovora o daljnjem postupku u pogledu tog aktiviranog jamstva. Ukratko, stranke su se složile da će ravnomjerno podijeliti nepodmireni iznos izloženosti iz ugovora o kreditu²⁰. Zajmoprimac, njegovi dioničari, zajmodavci i tunske vlasti postigli su 2019. sporazum o restrukturiranju za koji se očekuje da će stupiti na snagu tijekom 2020. Nakon potpisivanja sporazuma o restrukturiranju u prosincu 2019. isplaćeno je približno 1,4 milijuna EUR, što je bilo prvo plaćanje u četiri godine. U skladu sa sporazumom između EIB-a i Komisije polovina primljenog iznosa vraćena je Komisiji u siječnju 2020.

4. SURADNJA EIB-A S DRUGIM PARTNERIMA

4.1. SURADNJA S KOMISIJOM

Suradnja EIB-a i Komisije u pitanjima povezanima s mandatom za vanjsko kreditiranje odvija se u kontekstu šireg partnerstva tih dviju institucija, uključujući mehanizme EU-a za mješovito financiranje, primjerice Platformu za ulaganja u susjedstvo (NIP), okvir za ulaganja na zapadnom Balkanu (WBIF) i tehničku pomoć u okviru Inicijative za jačanje otpornosti, kojima se podupiru aktivnosti razvojnih financijskih institucija izvan EU-a.

---

¹⁸ Iznosi su iskazani u protuvrijednosti u EUR prema stanju od 31. prosinca 2019. isključivo u indikativne svrhe. Neka aktivirana jamstva odnose se na iznose duga u drugim valutama.

¹⁹ EIB je istodobno vodio sudski postupak protiv Sirije pokrenut 2017. Visoki sud Engleske (*High Court*) (29. lipnja 2018.) i Opći sud/Sud Europske unije (6. lipnja 2019.) presudili su da se EU-u odobri donošenje odluke u skraćenom postupku, kojom se priznaju sva potraživanja EU-a prema Siriji u pogledu dospelih nepodmirenih iznosa na temelju zajmova EIB-a Siriji do trenutka dostave potraživanja.

²⁰ Sporazum je potpisan 8. prosinca 2017.

EIB se nastavio oslanjati na te mehanizme, tj. koncesijsko financiranje iz proračunskih sredstava EU-a, kojima se podupire izrada i/ili provedba projekata koje financira EIB. EIB je 2019. za provedbu u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje u 22 slučaja odobrio nova bespovratna sredstva koja se u potpunosti ili djelomično financiraju iz proračuna EU-a, u ukupnom iznosu od 226 milijuna EUR. Od toga je 37,6 milijuna EUR dodijeljeno za tehničku pomoć, 148,5 milijuna EUR za bespovratna sredstva za ulaganja i 40,1 milijun EUR za financijske instrumente. Osim toga, odobrene su 22 operacije tehničke pomoći u okviru Inicijative za jačanje otpornosti u ukupnom iznosu od 34,6 milijuna EUR. U međuvremenu su za 21 projekt EIB-a odobren 2019. u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje dodijeljena ili će se dodijeliti bespovratna sredstva koja se izravno financiraju iz vlastitih sredstava EIB-a (kao što je tehnička pomoć u okviru Inicijative za jačanje otpornosti) ili sredstva koja je EIB proveo, a koja se u cijelosti ili djelomično financiraju iz proračuna EU-a.

Osim toga, EIB je i jedan od provedbenih partnera za novo jamstvo EU-a koje se pruža u okviru Europskog fonda za održivi razvoj (EFOR). Mandat za vanjsko kreditiranje i EFOR usmjereni su na prilično različite vrste proizvodâ, zajmoprimacâ i zemljopisnih područja. Primjerice, EFOR ne obuhvaća zapadni Balkan, a mandat za vanjsko kreditiranje ne obuhvaća velike dijelove Afrike. Osim toga, postupak odlučivanja o jamstvima EU-a koja se pružaju u okviru EFOR-a razlikuje se od sedmogodišnjeg jamstva koje se unaprijed daje EIB-u za mandat za vanjsko kreditiranje.

Komisija je u lipnju 2018. predložila da se 2021. uspostavi novi Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) te da se preispita davanje proračunskih jamstava EU-a za ulaganja izvan EU-a.²¹ Pristup za razdoblje nakon 2020. temelji se na konceptu „otvorene strukture”, pri čemu bi partnerske financijske institucije trebale dobiti jamstva EU-a na temelju svojeg stručnog znanja kako bi se ostvario najveći razvojni učinak za EU na terenu. EIB bi i dalje bio ključni partner za financiranje ulaganjâ izvan EU-a, posebno za projekte ulaganja u javnom sektoru, ali bi uvjete za jamstva EU-a ispunjavale i brojne druge financijske institucije²². U okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju predviđa se da će EU snažno usmjeravati politike i popraviti koordinaciju s financijskim institucijama koje služe kao provedbeni partneri. Održane su tehničke rasprave između Komisije i EIB-a kako bi se istražili mogući oblici jamstava koje bi EU mogao pružiti EIB-u za razdoblje nakon 2020.

4.2. SURADNJA S EUROPSKIM OMBUDSMANOM

U Memorandumu o razumijevanju koji su 2008. potpisali EIB i Europski ombudsman utvrđeni su temelji za dvije faze mehanizma EIB-a za rješavanje pritužbi (EIB-CM). Pritužbe se prvo rješavaju u okviru mehanizma EIB-CM, a onda ih eventualno razmatra ombudsman. EIB je u studenome 2018. ažurirao svoju politiku o mehanizmu za pritužbe.²³ Tijekom 2019.

²¹ Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju, COM(2018) 460 final, 14. lipnja 2018.

²² Vidjeti i Komunikaciju Komisije od 12. rujna 2018. „Prema učinkovitijoj financijskoj strukturi za ulaganja izvan Europske unije”, COM(2018) 644 final.

²³ <http://www.eib.org/en/infocentre/publications/all/complaints-mechanism-policy.htm>

ombudsman je prijavio jednu novu pritužbu na aktivnosti EIB-a u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje.

Kad je riječ o unutarnjoj fazi mehanizma EIB-CM, broj novih pritužbi povezanih s projektima i registriranih u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje smanjio se s 19 iz 2018. na 15 u 2019. Od toga se 11 pritužbi odnosilo na pitanja povezana s okolišem i socijalna pitanja, tri na aspekte upravljanja financiranim operacijama, a jedna na pristup informacijama. Tijekom 2019. u okviru mehanizma EIB-CM zaključeno je 15 predmeta u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje: četiri u Bosni i Hercegovini, četiri u Tunisu, dva u Srbiji, jedan u Indiji, jedan u Kostarici, jedan u Ukrajini, jedan u Panami i jedan predmet koji je obuhvaćao više lokacija²⁴. Ishodi tih pritužbi riješenih u okviru mehanizma EIB-CM bili su različiti: „navodi nisu utemeljeni” (7), „EIB je povukao sredstva” (3), „sporazumno rješenje” (1), „navodi su utemeljeni” (1), „nositelj projekta povukao je zahtjev za financiranje”(1) i „predložene su mogućnosti za poboljšanja” (2).

4.3. SURADNJA S MEĐUNARODNIM FINACIJSKIM INSTITUCIJAMA

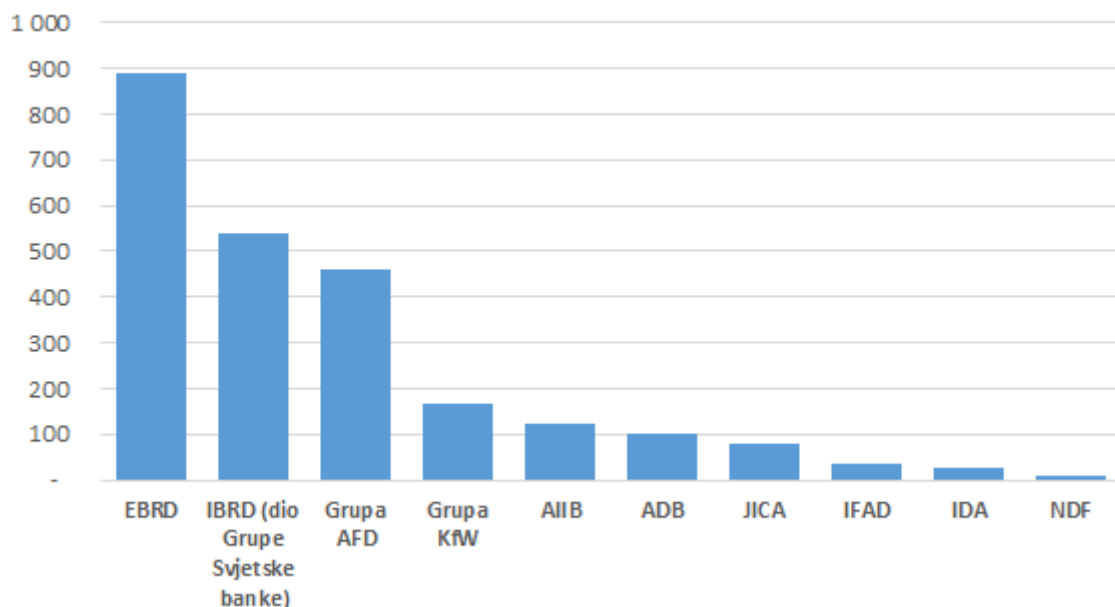
Suradnja EIB-a s drugim međunarodnim financijskim institucijama i institucijama za financiranje razvoja država članica EU-a odvija se u rasponu od dijaloga o institucijskim i tematskim pitanjima do sufinanciranja operacija i podjele odgovarajućeg tehničkog posla.

EIB je 2019. s Europskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) sufinancirao šest operacija u ukupnom iznosu od 888 milijuna EUR. S Grupom AFD (Francuska) sufinancirana su četiri projekta, a tri projekta s Grupom KfW (Njemačka). Nadalje, četiri projekta sufinancirana su s Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj (IBRD), koja je dio Grupe Svjetske banke. EIB, AFD i KfW nastavili su blisko surađivati u kontekstu Inicijative o uzajamnom povjerenju (MRI). Inicijativa o uzajamnom povjerenju pokrenuta je 2013., a njome se pojednostavnjuje i olakšava pružanje potpore korisnicima u pogledu sufinanciranja tako što se oni oslanjaju na jednog od triju partnera koji preuzima ulogu vodećeg financijera za određene zadaće povezane s projektom, npr. za dijelove dubinskih analiza projekta ili nadzor nad nabavom. Tijela za upravljanje i odlučivanje partnerâ u okviru Inicijative o uzajamnom povjerenju upoznala su se s dokumentima koje je pripremila druga institucija, a koje ona upotrebljavaju za vlastite odluke. Općenito, 2019. su u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje odobrena 24 projekta koje je sufinancirao EIB.

---

²⁴ Kirgistan, Tadžikistan, Afganistan i Pakistan.

Grafikon 4: Sredstva međunarodnih financijskih institucija i razvojnih financijskih institucija kojima se sufinanciraju projekti EIB-a potpisani 2019. (u milijunima EUR)

Napomena: Iznosi koje će zajedno uložiti druge međunarodne financijske institucije i institucije za financiranje razvoja samo su indikativni, a temelje se na procjenama iz ranih faza izrade projekta. Radi jasnoće, partneri uključuju: Europsku banku za obnovu i razvoj (EBRD), Međunarodnu banku za obnovu i razvoj (IBRD), Agence Française de Développement (AFD), KfW, Azijsku banku za ulaganja u infrastrukturu (AIIB), Azijsku banku za razvoj (ADB), Japansku agenciju za međunarodnu suradnju (JICA), Međunarodni fond za poljoprivredni razvoj (IFAD), Međunarodno udruženje za razvoj (IDA).